

Mitä »Länsirintaman« kirjoittaja itsestään vaatimattomasti sanoo?

Karjala (Viipuri, RUS)

03.01.1931, Nr. 2, Seite 5

Standort Original:

Signaturen: R-A 2.1.013/001

Mitä »Länsirintaman« kirjoittaja itsestään vaatimattomasti sanoo?

»Tunnen juuri nykypäivinä olevani eniten onneton.«

»Ehkäpä jonkin ajan kuluttua lakkaan kirjoittamasta.«

Saksalaisen kirjailijan Erich Maria Remarquen elämä on yhä julkisen huomion esineenä. Onhan hänen kuuluisan ja kiistanalaisen kirjansa – »Länsirintamalta ei mitään uutta« – mukaan valmistettu elokuva ollut suurien kiistojen, kotimaassaan suorastaan mellakoitten ja lopuksi esittämiskiellon aiheena. Hiljattain hän on myös saanut suuresti reklamoidun uuden kirjansa valmiiksi. »Karjalan« edustaja on kääntynyt tämän huomiota herättäneen kirjailijan puoleen, jolloin tuloksena on ollut seuraava, melkoisen pessimistinen ja alakuloinen haastattelu:

– Vuoden ajan olen kirjoitellut »Paluutie«-kirjaani, joka piakkoin ilmestyy kirjakauppoihin. Tätä aikaa en ole sentään viettänyt Berlinissä, koska minulla siellä on liian paljon ystäviä ja tuttavuuksia, vaan olen vuorotellen asunut Sveitsissä ja Hollannissa. Minun on vaikeata keskittyä. Minun on pakko asua yksinkertaisesti sisustetuissa huoneissa, muuten en yleensä pääse kunnollisiin tuloksiin. Hollannissa maksoin vain 40 Saksan markkaa kuukaudessa kahdesta huoneesta ja keittiöstä. Työhuoneessani oli vain pöytä ja muutamia tuoleja. Sohva tai mukava nojatuoli olisivat häirinneet minua työssäni, sillä nähdessäni ne minut olisi vallannut vastustamaton halu laskeutua sohvalle tai istuutua nojatuoliin laiskottelemaan. Kirjojen kirjoittaminen ei ole ensinkään vaikeata. Pahinta on kestää pitkiä odotushetkiä kirjoituspöydän ääressä. Yleisö uskoo usein, että kirja kirjoitetaan niin sanoakseni yhdessä ainoassa hengenvedossa jumalaisen hurmion innostuksesta. Niin eivät minun kirjani totta totisesti ole syntyneet. Minulle tuottaa kirjan valmistaminen ääretöntä vaivaa. On sattunut, että olen istuutunut kirjoituspöytäni ääreen kello 9 aamulla tavoittamatta järkevää ajatusta. Vasta seitsemäntoista tunnin kuluttua pääsin keskittymään niin, että vihdoinkin saatoinkin aloittaa kirjoittamisen. Vakuutan, että usein jopa kymmenen minuutin turhan odotuksen perästä olin niin epätoivoissani, että melkein teki mieli hirttäytyä. Olen aina kirjoittaessani kovassa masennustilassa, ja tiedän, että se hellittää heti, kun pääsen huoneesta. Tunnen monta erinomaisen lahjakasta henkilöä, joilla on ainutlaatuisia ajatuksia päässä ja jotka voisivat saada suuria aikaan, mutta se jää heiltä onnistumatta sen vuoksi, etteivät saata keskittyä ja ovat liian paljon mukana seuraelämässä.

– Minä puolestani tunnen juuri nykypäivinä olevani eniten onneton, mikä seikka ehkä johtuu siitä, että viime vuoden kuluessa, kirjoitellessani uutta kirjaani, olen melkein yksinomaan seurustellut vainajien s.o. sodassa kaatuneitten ystävien kanssa. Sodan aikana en ollut onnellinen, olivathan monet silloin onnettomia. Sitten kuoli äitini, ja isä meni uusiin naimisiin; eihän sellainen juuri vaikuta edullisesti nuoren ihmisen mielialaan.

– On olemassa monta, joilla on aivan liioiteltu käsitys siitä, mitä Länsirintamakirjani tuotti minulle puhtaassa rahassa. Palkkiot, jotka siitä sain, eivät ylittäneet miljoonaa. Mutta luonnollisesti minua ilahduttaa, että menestyminen tuotti minulle taloudeilisen riippumattomuuden. Sitä ennen elämäni ei mitenkään ollut ruusunhohteista. Monena päivänä

näin nälkää kuten lukuisat muutkin. Heti sodan päätyttyä toimin aluksi opettajana pienessä kylässä. Mutta yksinäisyys tuli minulle raskaaksi ja pyrin suurkaupunkeihin. Olen kokeillut monessa ammatissa, kirjanpitäjänä, mainospääilikkönä, urheilukilpailijana, kauppamatkustajana, verkakauppiaina, ja jonkun aikaa kuljin mustalaisten matkassa. Lopuksi antauduin sanomalehtialalle, mutta elelin ainaisessa pelossa, että menettäisin paikkani. Tämä epävarmuudentunne johtui arvattavasti inflatio-ajan puutteista. Saatan syystä sanoa, etten koskaan tuntenut olevani oikein onnellinen ja tyytyväinen, ja nykypäivinä minulla on se tunne, että minulta on mennyt hukkaan paljon aikaa. Kun väitän, että vakaumukseni mukaan en ole saanut aikaan mitään todellisesti suurta, ei siinä suinkaan ole väärää häveliäisyyttä. On toisia sotakirjoja, jotka ovat yhtä hyviä tai parempia kuin minun. Minua ilahduttaisi enemmän, jos ihmiset tavatessani minut eivät aina sanoisi: »Kas siinä on Remarque, ›Länsirintama«-kirjan tekijä«, vaan sen sijaan sanoisivat: »Niin, siinä on hauska mies.« En pidä itseäni minään erinomaisena henkilönä. Ystäväni sanovat usein: »Olet hullu mies! Sinun pitäisi paljain polvin kiittää luojaasi siitä menestyksestä, joka on tullut osaksesi.« Tuollaista puhetta minä en käsitä. Ei kai kukaan voi pakottaa minua näyttelemään säteilevää naamaa. Ehkäpä kerran tulee se päivä, mutta toistaiseksi en vielä ensinkään saata olla itseäni tyytyväinen. Olen kirjoittanut kaksi kirjaa. Ne ovat nyt valmiit, eikä minulla enää ole mitään niiden kanssa tekemistä. Usein minua kehoitetaan pitämään esitelmiä, mutta annan aina kieltävän vastauksen, ja niin tulen vastakin tekemään. Jos haluaa puhua ihmisille, pitää toki myöskin olla jotakin sanottavana heille.

– Mihinkö lähinnä aion käydä käsiksi? Niin, siinä on ajatus, joka kiusaa minua päivin öin. En sitä tiedä. Välistä tahtoisin lähteä itseäni pakoon ja tulla aivan toiseksi ihmiseksi, mutta eihän ihminen voi muuttaa olemustaan. Välistä oikein pelkään itseäni. Ehkäpä jonkin ajan kuluttua lakkaan kirjoittamasta. Toivon tosin, ettei kävisi niin, mutta kun on päättänyt kirjan, tuntuu melkein siltä, kuin olisi sanonut kaikki – ikuisiksi ajoiksi. Sen tiedän varmasti: päättäessäni kerran kirjailijatoimeni, vasta silloin alan elää oikeata ihmiselämää. Itseni kehittämiseksi olisi vielä paljon tekemistä, olisi tarvis koota kokemuksia ja seurustella ihmisten kanssa. Ehkäpä kerran minun onnistuu voittaa arkuuteni suhteessani ihmisiin; sitä ymmärretään niin usein aivan väärin ja pidetään ylpeytenä. Muuten on tässäkin niinkuin muussakin tyydyttävä odottamaan aikaansa.